

บทความที่ :
Article :

16

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของข้าราชการตำรวจไทย

The Proposed Policy For Desired Characteristics Thai Polices

สาวิตรี ลาแสง* และ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวาส[†]

Sawitree Lasang and Supawatanakorn Wongthanavas

*หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น [Program of Public Administration in Local Administration, Khon Kaen University]; E-mail: nokeraja@hotmail.com

** วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น [College of Local Administration, Khon Kaen University]; E-mail: supawata@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ 2) ปัจจัยจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่ม (Group discuss) ในเวทีสัมมนาและแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายอันประกอบด้วย ผู้แทนจากคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ผู้แทนนักวิชาการวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้แทนสื่อมวลชน ผู้แทนนักการเมืองท้องถิ่น และ ข้าราชการตำรวจระดับ ผู้ปฏิบัติการ ตำรวจภูธรภาค 4 จำนวน 200 คน เพื่อรับฟังแนวคิดข้อคิดเห็น มุมมองและข้อเสนอแนะ การเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาและเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อยากให้ตำรวจไทยมี ประกอบด้วย 3 ลักษณะอันได้แก่ 1.การเป็นผู้พิทักษ์ สันติราษฎร์ 2.การเป็นตำรวจมืออาชีพและ 3.การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน และจากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจประกอบ 1.ด้วยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล 2.ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เป็นธรรม 3.การได้รับการยอมรับจากสังคมและ 4.การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์; ตำรวจไทย; แรงจูงใจ

Abstract

This research had the objective to study the desirable characteristics for police officers in the Northeast Region of Thailand and to identify factors to motivate the police to perform their duties with excellence. Data were collected by focus group discussion during seminars and by questionnaire-based interviews with representatives of the Police Inspection and Monitoring Committee at the Khon Kaen Police Headquarters, representatives of academia at the College of Local Administration, representatives of the mass media, representatives of local politicians, and 200 police officers. The discussions and questionnaires solicited opinions, viewpoints and recommendations from the respondents. The data were synthesized and analyzed to produce policy recommendations. This study found that the desirable characteristics of police officers who serve the Northeast Region include the following: (1) Guardian of the public peace; (2) Practice professionalism in carrying out duties; and (3) Apply principles of good governance to their job. Factors which can motivate the police to perform with excellence include (1) Adequate budget for the personnel to perform their tasks; (2) Fair salary and benefits; (3) Acceptance and respect from society; and (4) Participation and cooperation from the community to help the police succeed in their tasks.

Keywords: Desirable Characteristics; Thai Police; Motivation

บทนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือกรมตำรวจในอดีต เป็นหน่วยงานที่นับว่าเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรม ด้วยภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้โทษ ปัญหาสังคม การก่อการร้าย ฯลฯ เหล่านี้จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถสติปัญญา ความกล้าหาญเสียสละ ทักษะพรกำลัง หรือแม้กระทั่งต้องเสี่ยงเอาชีวิตเข้าแลก เพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคม ตลอดจนสร้างความมั่นใจต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แทนที่จะได้รับคำชมเชย และเชิดชูเกียรติยศ สมกับความหมายของคำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” (ชยุต มารยาทธร และ ไชยา ยิ้มวิไล, 2560) แต่การณ์กลับปรากฏว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น มีผลเป็นตรงกันข้าม และออกมาในทางลบ กลายเป็น “ผู้พิฆาตสันติสุข” เนื่องจากมีกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนแม้จะเป็นส่วนน้อย ที่สร้างความเสียหายด้วยการทุจริต ปฏิบัติหน้าที่มิชอบใช้อำนาจหน้าที่รังแก กลั่นแกล้งประชาชน ประพฤติตนเยี่ยงโจร ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวที่ตีแผ่ การแสดงพฤติกรรมการคอร์รัปชั่นของตำรวจที่ยกให้เป็นการคอร์รัปชั่นอันดับหนึ่ง (ผู้จัดการออนไลน์, 2560) ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม บางครั้งอาจมีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนอยู่บ้าง จนบางครั้งรู้สึกได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สร้างความไม่น่าเชื่อถือให้กับสังคมและประชาชนแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหากับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวม ทำให้มีผลต่อขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มอิทธิพลที่มีอำนาจแทรกแซงการบริหารงานบุคคล ระบบการแต่งตั้งโยกย้าย ข้าราชการตำรวจที่ปราศจากหลักเกณฑ์และระบบคุณธรรม มีการใช้เงินและผลประโยชน์ซื้อขายแลกเปลี่ยน เพื่อให้ได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ โดยปราศจากความรู้ความสามารถ ก้าวข้ามระบบอาวุโส ใช้ระบบเส้นสายเพื่อไต่ตนก้าวหน้า อำนาจอิทธิพลทางการเมืองเข้าแทรกแซงการแต่งตั้ง

บริหารงานบุคคลของตำรวจทั้งระบบ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่างพากันเสียขวัญกำลังใจ และมองไม่เห็นอนาคตและความก้าวหน้าในอาชีพข้าราชการตำรวจ ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวม ขาดประสิทธิภาพและล้มเหลว จนยากที่จะแก้ไข ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพปัญหาในปัจจุบันตำรวจมีโครงสร้างแบบศูนย์รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป แม้ว่าพ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ จะยึดหลักการกระจายอำนาจด้วยการบัญญัติให้ หน่วยงานระดับกองบัญชาการเป็นนิติบุคคล และได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการ เช่นเดียวกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็ตาม ไม่ว่าการบริหารงานบุคคล การแต่งตั้งโยกย้าย งบประมาณ งานจัดซื้อจัดจ้าง แต่ในทางปฏิบัติ กลับมีอำนาจจากการเมือง และผู้บังคับบัญชาระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แทรกแซงทุกหน้างาน จนกระทั่งเกิดความเสียหาย และปัจจุบัน คสช.ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ดึงอำนาจกลับไปอยู่ศูนย์กลางรวมอำนาจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อีกครั้ง เช่น การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ตั้งแต่ระดับผู้กำกับขึ้นไป จะต้องเสนอเข้าคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเพื่อพิจารณาเห็นชอบ แทนที่จะกระจายอำนาจตามหลักการ เป็นต้น (พิชญ์ พงศ์สวัสดิ์, 2560: 8)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

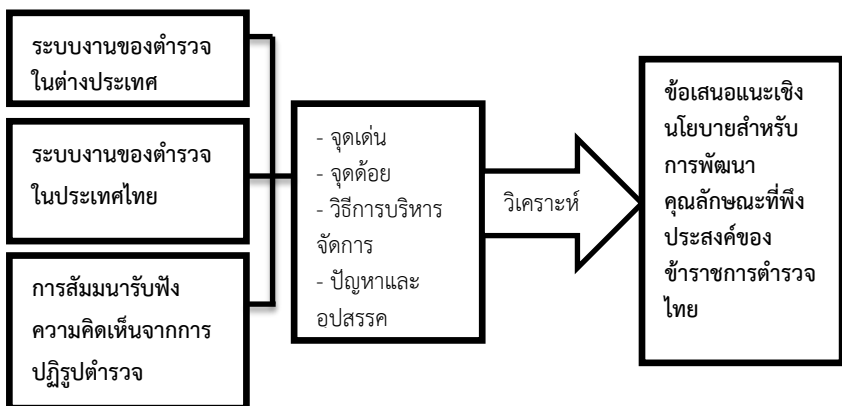
1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการพัฒนาระบบการบริหารงานงานของตำรวจในแต่ละประเทศ ต่างก็มี

รูปแบบและวิธีการและสภาพปัญหาที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งปัญหาความตกต่ำของตำรวจและองค์กรตำรวจไทย เกิดจาก 2 ส่วนหลักคือ ส่วนแรก การพัฒนาขององค์กรตำรวจ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริงและการเปลี่ยนไปของสภาพแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจ ที่ไม่เปิดโอกาสให้ตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแนะหรือแก้ไขปัญหา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรการแนวใหม่ ที่ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ซึ่งแน่นอนว่ารูปแบบของการบริหารในแต่ละประเทศนั้นมีอาจบ่งบอกได้แน่ชัดว่ารูปแบบของประเทศไหนดีที่สุดที่จะนำมาเป็นโมเดลในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของระบบไทย เพราะสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นปัจจัยสำคัญมีความแตกต่าง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้องค์ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และบูรณาการเพื่อให้สามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจไทยและนำมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลต่อไป

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนจากคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ผู้แทนนักวิชาการวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้แทนสื่อมวลชน ผู้แทนนักการเมืองท้องถิ่น และ ข้าราชการตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการ ตำรวจภูธรภาค 4 จำนวน 205 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน 2558 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่ม (Group discussion) ในเวทีสัมมนา โดยเป็นการจัดเวทีที่ระดมสมอง (Brainstrom) จากตัวแทนในทุกภาคส่วน รวมทั้งตัวแทนของข้าราชการตำรวจที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และได้รับรางวัล ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จะเป็นตัวแทนในการระดมสมองเพื่อตกผลึกความคิด ในการได้มาของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการตำรวจ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้เข้ารับฟังการสนทนา สังเกตการณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจาก “โครงการสัมมนารับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปตำรวจ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการ “เสียงสะท้อนจากตำรวจของประชาชน” ในส่วนของตำรวจภูธรภาค 4 และผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายด้วยอีกทาง เพื่อให้ได้ถึงข้อมูลในการหาปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอนได้แก่

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) การศึกษา 4) รายได้ต่อเดือน
- 2) ประเด็นข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อหลักๆ ได้แก่ 1) ตำรวจที่ประชาชนต้องการควรจะเป็นอย่างไร 2) คุณภาพชีวิตตำรวจในสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ 4) ทำอย่างไรให้เกิดศรัทธาและความรักจากประชาชน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการประชุมการสังเกตบรรยากาศการสัมมนา และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายใน

การประชุมระดมสมองและตีความตามสภาพปัญหาการทำงานของข้าราชการตำรวจและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันปัญหาอุปสรรคและจากข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หน่วยงานประสบอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และภาพลักษณ์ของตำรวจ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ กอปรกับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับรายได้ต่อเดือนของกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลของข้อความถามของแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจ ก่อนจะนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และสรุปผลเพื่ออธิบายเนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา(Descriptive Analysis) และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

ผลการศึกษา

ถอดบทเรียนของรูปแบบของระบบตำรวจในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบสามารถสรุปได้ว่า จุดกำเนิดของระบบตำรวจในต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา และเยอรมนีมีจุดกำเนิดที่คล้ายกันในส่วนของการก่อตั้งตำรวจขึ้นมาทั้งนี้ก็เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันคือให้ตำรวจทำหน้าที่การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและประชาชน อย่างไรก็ตามในส่วนของประเทศที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการบริหารงานของตำรวจในสหรัฐอเมริกามีการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยตำรวจในแต่ละพื้นที่จะมีอำนาจในการบริหารจัดการงานของตำรวจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีการมุ่งเน้นให้ประชาชนในทุกภาคส่วน ทุกระดับชั้น ส่งผลให้เกิดกลุ่มคนที่มีสถานภาพทางสังคมชั้นสูง (Elite group) และกลุ่มคนในระดับรากหญ้า (Grassroots) เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ในลักษณะของการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับประชาชนในชุมชน

โดยมีบทบาทที่เท่าเทียมกัน (Equal partner) รวมถึงความแตกต่างของการจัดแบ่งสายงานในการสืบสวนคดีอาญาของตำรวจสหรัฐอเมริกา ไม่ได้แยกสายงานสืบสวนออกจากสายงานสอบสวนแบบในประเทศไทย แต่แบ่งไปเป็นตามแผนกตามความชำนาญเฉพาะด้าน ทำให้ไม่ประสบปัญหาแบบประเทศไทย ที่พนักงานสอบสวนไม่อาจพึ่งพาเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนและฝ่ายอื่น ๆ ได้ ทำให้พนักงานสอบสวนในประเทศไทยทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เพราะไม่อาจจะผสมสรรพกำลังและทรัพยากรในฝ่ายอื่น ๆ เข้าร่วมทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างเต็มที่ การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาจึงเป็นลักษณะที่ฝ่ายสืบสวนและฝ่ายสอบสวนต่างคนต่างทำ

เช่นเดียวกับระบบการบริหารงานของเยอรมนีที่มีการบริหารงานตำรวจในลักษณะกระจายอำนาจสู่ระดับท้องถิ่น (Decentralization) ให้มีความสำคัญกับประสิทธิภาพในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในระดับชุมชน นั้นทำให้แต่ละชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอาชญากรรมในพื้นที่ในรูปของคณะกรรมการร่วมกันกับตำรวจในพื้นที่ ในขณะที่ระบบงานตำรวจของประเทศไทยดูเหมือนจะยังคงรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) การปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ต้องรายงานผลการปฏิบัติเข้าสู่ส่วนกลางส่งผลให้หน้าที่ของตำรวจไทยไม่ได้กำหนดชัดเจน ทำให้สูญเสียกำลังพลไปกับการปฏิบัติงานด้านอื่นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับขนาดและปริมาณงาน ที่ไม่สอดคล้องกับคำตอบแทนที่เป็นธรรมจึงส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เมื่อมาวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาหลักๆ ของระบบข้าราชการตำรวจไทยเกิดจากกระบวนการรับเข้ามาจากการแข่งขันกันทางวิชาการเป็นประเด็นหลัก จนเมื่อได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนตำรวจภูธร ภาครต่างๆ จนสำเร็จการศึกษา ออกมาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนบ้าง เป็นนายร้อยตำรวจชั้นสัญญาบัตรบ้าง จึงเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จนถึงถือว่าเหนือหรือดีกว่าคนอื่น จนลืมไปว่าหน้าที่ของตำรวจคือการพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สิน และดูแลประชาชน ส่วนข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่ก็มีหน้าที่เพียงบริหารและกำหนดนโยบายโดยให้ตำรวจระดับปฏิบัติการเป็นผู้มีหน้าที่สนองนโยบายตามกรอบการบริหารที่ตั้งธงเอาไว้ แต่ลักษณะการวางกรอบระเบียบ

งานบริหารภายในกันตามลำดับชั้นคอยาวนี้จึงทำให้ตำรวจไทยแสวงหาอำนาจจากชั้นยศ ทั้งในทางสุจริต และทางอ้อม เพื่อจะเข้าไปเป็นผู้มีอำนาจบริหารงานในองค์กร และก็ทำให้ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ยังอยู่ห่างไกลประชาชนมากไปอีก ทำให้ประชาชนที่เดือดร้อน มีปัญหาไม่สามารถเข้าถึงผู้บริหารระดับนโยบายได้ ต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาและเยอรมนีอย่างเห็นได้ชัด ตั้งแต่ภาระหน้าที่และการได้มาซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอาชีพ ที่การเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยการคัดเลือก ซึ่งต้องเป็นผู้ที่ประชาชนชื่นชอบและไว้วางใจจึงจะได้รับการสนับสนุน หรือได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างนี้แล้วตำรวจจึงเห็นว่าประชาชนเป็นนาย เป็นผู้ไว้วางใจให้ตำรวจเข้ามาทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อย บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้นนอกจากในบางกรณีที่เป็นความผิดลหุโทษ ที่ไม่ถือเป็นความผิดอาญา ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยสามารถเรียกปรับให้ชดใช้ค่าเสียหายนั้นได้เลยโดยไม่ต้องขึ้นพิจารณาในชั้นศาลที่สอดคล้องกับการจัดการของเจ้าหน้าที่ตำรวจเยอรมนี

ผลของการเปรียบเทียบข้อมูลของระบบตำรวจที่กล่าวมาข้างต้นนำมาสู่หลักคิดในการวิเคราะห์ถึงสภาพของปัญหาที่นำไปสู่ปัจจัยและแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจ ทั้งที่มาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร สิ่งปัจจัยเหล่านี้นำมาสู่ของการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของข้าราชการตำรวจไทย ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมเก็บข้อมูลจากการทำการเก็บแบบสอบถามจำนวน 200 คน อันประกอบด้วย ผู้แทนจากคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ผู้แทนนักวิชาการวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้แทนสื่อมวลชน ผู้แทนนักการเมืองท้องถิ่น และ ข้าราชการตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการ ตำรวจภูธรภาค 4 ซึ่งสามารถนำเสนอลักษณะทางประชากรตามสภาพบริบททางสังคม เศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะทางสังคมของประชากรกลุ่มนี้ประกอบด้วย เพศชายจำนวน 192 คน เพศหญิงจำนวน 8 คน ซึ่งจากข้อมูลของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยจะเห็นได้ว่าอายุของผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-60 ปี ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มประชากรในลักษณะของช่วงวัยของการทำงานและเป็นกลุ่มที่พร้อมในการปฏิบัติ

หน้าที่ในการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ หากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิ การศึกษากับรายได้ต่อเดือนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าร่วมประชุมโดยส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับฐานเงินเดือนของ เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยส่วนใหญ่ฐานเงินเดือนอยู่ระหว่าง 15,000 - 35,000 บาท ซึ่ง จากข้อมูลนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ระดับผู้ปฏิบัติการโดยข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย จะแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการที่ ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยปัจจัยหนึ่งจะพบว่าฐานเงินเดือนของข้าราชการ ตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการยังไม่เพียงพอต่อการมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ให้เต็ม ความสามารถ ซึ่งแม้จะมีค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มขึ้นจากฐานเงินเดือนประจำแต่เนื่อง ด้วยความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความสงบสุขของบ้านเมืองเมื่อ เปรียบเทียบกับข้าราชการจากหน่วยงานอื่นสังกัดอื่น เช่น อัยการ ศาลและ ราชทัณฑ์แต่บทบาทหน้าที่ทางสังคมกลับเป็นที่คาดหวังของประชาชนสูงมากหาก ผลตอบแทนของรายได้ยังไม่เพียงพอและสวนทางกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ ประชาชนคาดหวัง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของข้าราชการตำรวจในสภาพ เศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเวทีสัมมนา โครงการสัมมนา รับฟังความคิดเห็นการปฏิรูปตำรวจ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้ปฏิบัติการ “เสียง สะท้อนจากตำรวจของประชาชน” ของตำรวจภูธรภาค 4 ด้วยวิธีการเก็บข้อมูล แบบสนทนากลุ่ม (Group discussion) โดยเป็นการจัดเวทีที่ระดมสมองจาก ตัวแทนในทุกภาคส่วนซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ควรจะมีประกอบไปด้วย

1. การเป็นผู้พิทักษ์ สันติราษฎร์ ซึ่งจากเวทีสัมมนาจะพบว่าหน้าที่ ข้าราชการตำรวจไทยจะครองใจประชาชนและเป็นที่รักของประชาชนได้นั้นจำเป็น จะต้องมียุทธศาสตร์ของการเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดคุณธรรมเป็นหลักประจำใจ มี จิตวิญญาณของความเป็นตำรวจ และหมั่นศึกษาหาความรู้และฝึกฝนตนเอง

เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความพร้อมทั้งกายและใจที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ซึ่งจากการสะท้อนถึงมุมมองในประเด็นเรื่อง ตำรวจที่ประชาชนต้องการตามหน้าที่ของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งประเด็นในการอภิปรายแสดงให้เห็นถึงข้อมูลความต้องการและความคาดหวังที่ประชาชนอยากจะได้รับการข้าราชการตำรวจหากจะวิเคราะห์โดยภาพรวมของการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอภิปรายแล้วจะเห็นได้ว่า สิ่งที่ประชาชนต้องการจากการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เช่นการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนดังจะเห็นได้จากตัวแทนกลุ่มโดยนายวีระเดช ชาดา ตัวแทนจากคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ(กต.ตร.) ที่แสดงให้เห็นมุมมองของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่ดีให้เกิดขึ้นดังคำกล่าวที่ว่า “ตำรวจต้องพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถพร้อมที่จะออกไปรับใช้ประชาชน อย่างที่ประชาชนคาดหวัง ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ บริการรับใช้ประชาชนดุจญาติมิตร ป้องกันปราบปรามสร้างความปลอดภัยปกป้องคุ้มครองภัยและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนและสังคมเป็นที่พึ่งของประชาชนให้ประชาชนเกิดความรักและความศรัทธาให้กับตำรวจและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” (วีระเดช ชาดา, 2558)

2. การเป็นตำรวจมืออาชีพ กล่าวคือ จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่รังแกข่มเหง รีดไถ เอารัดเอาเปรียบประชาชนและปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีจิตอาสา มีความเสียสละและกล้าหาญเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อความผาสุกส่วนรวมของประชาชน แม้ไม่ใช่นักที่โดยตรงแต่หากทำแล้วประชาชนผู้สุจริตได้ประโยชน์ ต้องทำด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ ตำรวจต้องเห็นความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชนเป็นเสมือนทุกข์ของตนเอง ตำรวจต้องสามารถอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมงและปรากฏตัวได้ทันทีที่ประชาชนต้องการและสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายได้อย่างรวดเร็ว มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีไหวพริบมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ เป็นที่น่าเกรงขามของเหล่ามิชฉาชีพ ในการปรับปรุงการทำงานของตำรวจให้เป็นที่ศรัทธาและเป็นที่รักของประชาชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ข้าราชการตำรวจจะต้องพึงตระหนักเสมอว่าจะทำอย่างไรให้เกิดศรัทธา

และเป็นที่รักของประชาชน โดยจากการประชุมกลุ่มซึ่งตัวแทนของข้าราชการตำรวจโดยจำสืบทารวจ อิทธิชัย ศรีวงษ์ชัย ได้เสนอแนะและชี้ให้เห็นว่า “ในการที่จะทำให้เป็นตำรวจมืออาชีพและได้รับการยอมรับจากประชาชนนั้น ตำรวจต้องมีความประพฤติดี ความประพฤติชอบ หรือกิริยาที่ต้องประพฤติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของข้าราชการตำรวจ หรือ ตามแบบฉบับที่ดีของผู้มีอาชีพเป็นข้าราชการตำรวจ ซึ่งจริยธรรมของตำรวจ นี้มีลักษณะเปรียบได้กับ จรรยาบรรณแพทย์หรือ มารยาททนายความ ที่จะต้องประพฤติตนเหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ไว้วางใจ และเป็นที่ยอมรับเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน”(อิทธิชัย ศรีวงษ์ชัย, 2558)

3. การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน โดยจะต้องมีการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งจากการดำเนินงานทั้งกำลังพลทั้งเรื่องการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน ตลอดจนการลงโทษทางวินัย โดยยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สร้างหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับของข้าราชการตำรวจทุกระดับ ส่งเสริมภาพลักษณ์ในการดำเนินการบริการรับใช้ประชาชน และผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้รับรู้ตามช่องทางสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างศรัทธาของประชาชนที่มีต่อองค์กรตำรวจ ระดมสรรพกำลังให้สถานีตำรวจเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการบริการรับใช้ประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล ประชาชนมีความพึงพอใจ รักและศรัทธาตำรวจ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการตำรวจเป็นมิตรและเกิดความไว้วางใจ พึงทักษ์รับใช้ให้บริการประชาชน ในทุกมิติทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวกธรรม ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะของ รศ.ดร.ศุภวัฒน์การ วงศ์ธนวุธ ตัวแทนจากฝ่ายวิชาการที่ได้เสนอว่า “ข้าราชการตำรวจจะต้องยึดหลักของความยึดหยุ่นในการบริหารในการทำงาน ซึ่งข้าราชการตำรวจที่ประชาชนต้องการก็คือข้าราชการที่ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีที่เรียกว่าหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักที่มีความจำเป็นมาก และจะมีอีกหลักหนึ่งที่ข้าราชการตำรวจ ควรจะยึดถือ คือ “หลักความคุ้มค่า” คือต้องทำงานให้คุ้มค่ากับเงินเดือนที่ข้าราชการได้รับ ฉะนั้น ถ้าตำรวจทุกนายยึดให้ดี แล้วจะไม่ยอมปฏิบัติอะไรที่ไม่ดี

ไม่งาม แต่ที่สำคัญที่สุดถ้าตำรวจทุกนายยึดหลักไม่ว่าจะเป็นการพิทักษ์สันติราษฎร์ ทำให้ประชาชนอุ่นใจ ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีก็จะทำให้ข้าราชการตำรวจอยู่ในใจของประชาชนตลอดไป” (ศุภวัฒน์การ วงศ์ธนวุธ, 2558)

ปัจจัยจูงใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. งบประมาณสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลที่เพียงพอ ซึ่งผลจากการเวทีสัมมนาทำให้ทราบถึงมุมมองของปัญหาคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจ โดยจะเห็นได้ว่าปัญหาประเด็นหลักๆ เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณและความต้องการของข้าราชการตำรวจทั้งนี้จะเห็นได้จากงบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติการกิจของข้าราชการตำรวจที่จัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลางกระจายมายังระดับภูมิภาคยังมีสัดส่วนที่น้อย และไม่อาจมีเพียงพอต่อการจัดสรรเพื่อมาปฏิบัติภารกิจในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ดังอาจจะเห็นได้จากมุมมองของตัวแทนกลุ่มข้าราชการตำรวจจากตาดำตำรวจไพรพรรณ อุปรโคตร ที่กล่าวว่า “ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติช่วยมาดูงานในส่วนในเรื่องงบประมาณดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร กระดาษ รวมถึงงบประมาณการซ่อมแซมอาคารสถานที่ตำรวจ ที่อยู่อาศัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงงบประมาณในการพัฒนาองค์กร เช่น การพัฒนาระบบ one stop service ให้เห็นเป็นสัดส่วน”(ไพรพรรณ อุปรโคตร, 2558)

2. ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เป็นธรรม กล่าวคือจากเวทีสัมมนาทำให้ทราบถึงปัญหาหลักๆที่ทำให้ตำรวจไม่มีแรงจูงใจในการทำงานนั้นคือเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงานยังมีสัดส่วนที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตามความคาดหวังขั้นพื้นฐาน (Basic needs) ซึ่งก็คือ เงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และความต้องการ (Need) ที่จำเป็นและถ้าทำให้สังคมเกิดการยอมรับเป็นที่ต้องการของสังคม (Social Needs) จากการรับฟังเสียงสะท้อนจากมุมมองของตัวแทนข้าราชการตำรวจโดยจำสลิปตำรวจ อิทธิชัย ศรีวงษ์ชัย ที่กล่าวว่า “แท้จริงได้รับค่าตอบแทนในระดับที่ต่ำเกินไปจนไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลดีได้ ก่อให้เกิดปัญหาการหารายได้ในทางไม่สุจริตตามมา ดังนั้นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นยังต้องการ การได้รับ

การสนับสนุนจากภาคีรัฐบาลในการเพิ่มค่าตอบแทนและสวัสดิการที่สูงขึ้นให้กับข้าราชการตำรวจ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน” (อิทธิชัย ศรีวงษ์ชัย, 2558)

3. การได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องปรับโครงสร้างในเชิงของการบริหารองค์กรอย่างเดียวไม่พอ ต้องปรับในเชิงพฤติกรรม การกระทำ ความคิด ค่านิยม ของข้าราชการตำรวจในการปฏิบัติงาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และในเชิงของรัฐต้องสนับสนุนหรือปรับบทบาทเรื่องของการสนับสนุนระบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับข้าราชการตำรวจ เพราะเมื่อคนในองค์กรตำรวจทำงานอย่างมีความสุขไม่มีความสุขไม่มีความสุขแล้ว ก็ยากที่จะไปทำให้คนในสังคมมีความสุข ความอุ่นใจได้ ดังตัวแทนของภาคประชาชน นางเพชรรัตน์ ไชยกาล ผู้อำนวยการส่วนข่าวและรายการส่วนภูมิภาค ได้สะท้อนและเสนอมุมมองที่กล่าวว่า “ถ้าหากเราใช้เรื่องของคุณธรรมนำการบริหาร สังคมอยู่รอด แล้วทำให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราคิดคือท่านพร้อมเรื่องของการเปลี่ยนแปลงแล้วหรือยัง พร้อมทั้งเปลี่ยนทัศนคติในตัวเองแล้วหรือยังและอีกมุมมองหนึ่งคือเรื่องของการสร้างภาพลักษณ์องค์กรด้วยเช่นกัน” (เพชรรัตน์ ไชยกาล, 2558)

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ กล่าวคือ ทุกภาคส่วนของสังคมมีโอกาสร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนและท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ รวมไปถึงการให้ข้อมูลข่าวสาร การแนะนำช่วยเหลือ และประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของตำรวจให้ประชาชนภายนอกได้รับทราบ เพื่อพัฒนางานตำรวจให้โปร่งใสมีมาตรฐาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จาก พิชิต ศรีวิสัย ตัวแทนนักการเมืองท้องถิ่น (สมาชิกสภาจังหวัดขอนแก่น) ที่กล่าวว่า “บทบาทของภาคประชาชนจะมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการทำงานของตำรวจ องค์การบริหารส่วนจังหวัดก็เหมือนกันทั่วประเทศ ว่าเขาจะต้องมีประชาชนเป็นสมาคมมาตรวจสอบ ตั้งแต่การจัดซื้อ จัดจ้าง มีกรรมการตรวจรับของ มีกรรมการเปิดซอง มีกรรมการตรวจรับงาน มีสมาคมทั้งสิ้น แต่ถึงแม้ว่าตำรวจเราไม่ได้เป็นสมาคม ตำรวจก็สามารถตรวจสอบในการทำงานได้เหมือนกัน สิ่งที่สำคัญที่สุด

คือประชาชนคือตำรวจคนแรกของเรา สิ่งที่ประชาชนจะช่วยตำรวจได้ก็คือเป็นหูเป็นตา ให้ข้อมูลข่าวสาร ตำรวจต้องแสวงหาความร่วมมือจากพี่น้องประชาชน” (พิชิต ศรีวิสัย, 2558)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ผลจากการทบทวนวรรณกรรมจากการศึกษาระบบงานตำรวจในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกาหรือในเยอรมนี ซึ่งแตกต่างจากระบบตำรวจในประเทศไทย ตั้งแต่การได้มาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งอาจจะมีปัจจัยมาจากความคิดถึงการประกอบอาชีพ หรือภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ที่ทำให้ผู้ที่ต้องการเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจต่างก็คาดหวังว่าจะเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ มีฐานะทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2558) ที่แสดงให้เห็นว่าจุดกำเนิดของระบบตำรวจของสหรัฐอเมริกานั้นก็เพื่อให้ตำรวจมีหน้าที่การรักษาความสงบ ความเรียบร้อยของบ้านเมืองและประชาชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ritser & Pekar (2009) ที่กำหนดให้มีตำรวจที่รับผิดชอบดูแลความสงบเรียบร้อยในระดับสหพันธรัฐ มีความแตกต่างเกี่ยวกับภารกิจความรับผิดชอบของตำรวจระดับมลรัฐและตำรวจระดับสหพันธรัฐนั้น ตำรวจมลรัฐจะมีหน้าที่ทั่วไปเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การดำเนินคดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตรัฐนั้น ๆ หากแต่ข้อเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า ลักษณะของการได้มาซึ่งระบบตำรวจไทยนั้นเกิดขึ้นจากการสอบแข่งขันหรือมีคุณสมบัติพิเศษกันเข้ามาเป็นตำรวจ จึงทำให้เห็นว่าตนเองเป็นเหนือกว่าคนอื่น ๆ (อัตตาธิปไตย) ซึ่งเป็นสาเหตุให้เปลี่ยนเป้าหมายจากการดูแล บำรุงประชาชนมาเป็นการแสวงหายศและตำแหน่งของตนเอง ยิ่งมียศ มีตำแหน่งที่สูงขึ้นก็ยิ่งห่างไกลจากประชาชน ซึ่งหากเปรียบเทียบแล้วระบบตำรวจของไทยมีความแตกต่างกับระบบตำรวจในต่างประเทศอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นระบบตำรวจในสหรัฐอเมริกาและระบบตำรวจในเยอรมนี ตั้งแต่การที่จะได้มาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งรับมาจากผู้ที่มีความรักและศรัทธาในอาชีพตำรวจ รักและศรัทธาในอาชีพการบริการประชาชน ยิ่งนายตำรวจที่มียศมีตำแหน่งที่สูงขึ้น ยิ่งต้องอาศัยเสียงสนับสนุนจาก

ประชาชนในพื้นที่เพื่อจะได้ทำงานอยู่ในตำแหน่งต่อไป ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจำเป็นต้องสร้างความรักและความศรัทธาจากประชาชน โดยการดูแลประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบต่งญาติมิตร และการกระจายงานความรับผิดชอบในสาขาต่าง ๆ ไปให้ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านดูแล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ถูกต้อง และรวดเร็วทันต่อความต้องการของประชาชน

ผลการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อการปฏิรูปตำรวจผ่านเวทีสัมมนา จะเห็นว่าพลังของการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบตำรวจไทยในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับข้าราชการตำรวจนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึงตระหนักนั้นคือ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การยึดหลักของความยืดหยุ่นในการบริหาร ในการทำงาน และการยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีที่เรียกว่าหลัก “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร นำมาตรการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมาบังคับใช้กับข้าราชการตำรวจที่ประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับการให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และเพิ่มขีดความสามารถของสถานีตำรวจในทุกมิติ ปรับทัศนคติและวิธีการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยยึดประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลางโดยนำประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม รวมทั้งมีกระบวนการที่มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ กำหนดกรอบมาตรฐาน ขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจและงานบริการประชาชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบมาตรฐานขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้โดยใช้สื่อต่าง ๆ บูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงเงินเดือนและค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับวิชาชีพ สายงานและความเสี่ยงภัย ตลอดจนสถานะเศรษฐกิจ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี สร้างจิตสำนึกของบุคลากรให้ทุ่มเทและอุทิศตนในการทำงาน โดยคำนึงถึง ความคุ้มค่าและต้นทุน

ในการทำงาน เพื่อให้ผลงานมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมไปถึงจนถึงการพิทักษ์รับใช้ให้บริการประชาชน ในทุกมิติทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวก เพื่อให้ตำรวจเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ในการสนับสนุนการทำงานให้เพียงพอและทันสมัย
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเป็นองค์กรอิสระและไม่อยู่ภายใต้อำนาจนักการเมือง เพื่อความเป็นอิสระในการบริหารงาน บังคับบัญชาองค์กร
3. จัดตั้งภาคีเครือข่ายประสานความร่วมมือแบบบูรณาการ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น
4. ประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ประชาชนได้เข้าใจและรับทราบ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดเป็นปัญหาของส่วนรวม และเห็นถึงประโยชน์อันจะได้จากการทำงานร่วมกัน
5. แกไขภาพลักษณ์ของตำรวจให้เป็นตำรวจมืออาชีพ มีความโปร่งใส เที่ยงธรรม เป็นที่พึ่งของประชาชนสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจนเป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจไทย
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นของการสร้างนวัตกรรมทางการบริหารงานของข้าราชการตำรวจไทยเพื่อใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชยุต มารยาทตร์ และไชยา ยิ้มวิไล. (2560). การบริหารจัดการสถานีตำรวจตามหลักธรรมาภิบาลของหัวหน้าสถานีตำบลนครบาล. **วารสารการบริหารปกครอง**, 6 (1): 445 – 468.
- ประยงค์ เต็มขวลา. (2548). การปฏิรูปโครงสร้างระบบงานของตำรวจไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2560). ตำรวจรับส่วย-รีดไถ คอร์รัปชันเบอร์ 1 ที่ไม่มีวันตาย. ค้นข้อมูลจาก <http://www.manager.co.th/Crime/Viewnews.aspx?NewsID=9560000059897> (สืบค้นข้อมูลเมื่อ 15 กันยายน) 2559
- พิชิต ศรีวิสัย. (2558). **สัมมนากลุ่ม**, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, เมื่อ 4 เมษายน 2558
- พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2560). “การปฏิรูปตำรวจ ในสถานการณ์สังคมปัจจุบัน”. **มติชน**, (3 มกราคม 2560) หน้า 8.
- เพชรรัตน์ ไชยกาล.(2558). **สัมมนากลุ่ม**, ผู้อำนวยการส่วนข่าวและรายการภูมิภาคกรมประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น, เมื่อ 4 เมษายน 2558
- ไพโรวรรณ อุปรโคตร. (2558). **สัมมนากลุ่ม**, ข้าราชการตำรวจภูธรภาค 4. เมื่อ 4 เมษายน 2558
- วีระเดช ขาตา. (2558). **สัมมนากลุ่ม**, คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ, เมื่อ 4 เมษายน 2558
- ศุภวัฒน์กร วงษ์ธนสุ. (2558). **สัมมนากลุ่ม**, คณบดีวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, เมื่อ 4 เมษายน 2558
- อิทธิชัย ศรีวงษ์ชัย. (2558). **สัมมนากลุ่ม**, ข้าราชการตำรวจภูธรภาค 4. เมื่อ 4 เมษายน 2558

อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์. (2558). **มองสหรัฐอเมริกาแก้ปัญหาตำรวจไทย**

(ออนไลน์) ค้นข้อมูลจาก

[http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=958](http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9580000142818)

0000142818, สืบค้นข้อมูลเมื่อ 15 กันยายน 2559

Translated Thai References

Chaykal, P. (2015). **Group Seminar**. Directors of the Department of News and Regional Affairs, Region 1.

Chata W. (2015). **Group Seminar**. Members of the Police Inspection and Monitoring Committee, April 4, 2015.

Manager On-line. (2017). **“Police Accused of Graft-Extortion-Corruption Once Again”**. (Online) Search from <http://www.manager.co.th/Crime/Viewnews.aspx?NewsID=9560000059897>, Accessed on September 15, 2016 at

Marayat, C. & Chaiya, Y. (2017). Police Station Management in Accordance with Good Governance Principles of the Chief of Metropolitan Police Stations. **Governance Journal**, 6 (1): 445 – 468.

Pongsawat, P. (2017). Reform of the Policy in Present Society. **Matichon Newspaper**, January 3, 2017, p. 8

Sakworawit, A. (2015). **U.S.A. Addresses Problems of the Thai Police.”** Search from <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9580000142818>, Accessed on September 15, 2016.

Sriwilai, P. (2015). **Group Seminar**. Members of the Provincial Administrative Organization Council, Secretariat of the Council, Khon Kaen, April 4, 2015.

- Sriwongchai, I. (2015). **Group Seminar**. Police from Region 4 Police Headquarters, April 4, 2015.
- Termchawala, P. (2005). **Reform of the Organizational Structure of the Thai Police**. Bangkok : Office of Secretariat of Senate.
- Wongtanawas, S. (2015). **Group Seminar**. Deans of the College of Local Administration, Khon Kaen University, April 4, 2015.
- U-prakote, P. (2015). **Group Seminar**. Police from Region 4 Police Headquarters, April 4, 2015.